

Jaarverslag 2009

Commissie voor nucleaire voorzieningen

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Jaarverslag 2009

Commissie voor nucleaire voorzieningen

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Verantwoordelijke uitgever: de heer Jean – Pierre Arnoldi, voorzitter
Koning Albert II-laan 16, 1000 Brussel

Secretariaat: Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en
Energie

Wettelijk depot: D/2010/2295/92
S4-10-0211/1341-10

Inhoudsopgave

<i>Inhoudsopgave</i>	5
1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	7
1.1. Oprichting	7
1.2. Samenstelling	7
2. Opdrachten	9
3. Wettelijke aspecten	10
3.1. Wettelijke aspecten betreffende het jaarverslag	10
3.2. Andere wettelijke aspecten.....	10
4. Activiteiten	11
4.1. Vergaderingen	11
4.2. Opvolging adviezen	12
5. Financiële aspecten	13
5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen.....	13
5.2. Evolutie van de voorzieningen	13
6. Eindbeschouwing	14
Bijlage:	15

1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

1.1. Oprichting

De wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze centrales, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 15 juli 2003 en gewijzigd bij de wet van 25 april 2007, richt bij artikel 3 een Commissie voor nucleaire voorzieningen op. Vóór deze wetwijziging werd deze Commissie Opvolgingscomité genoemd. Verwijzingen naar deze vroegere benaming kunnen nog verschijnen in documenten van vóór de wetwijziging. De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen.

1.2. Samenstelling

De Commissie voor nucleaire voorzieningen is samengesteld uit negen leden, zes personen die de Belgische Staat vertegenwoordigen en drie leden die de kernprovisievennootschap vertegenwoordigen. De leden die de Belgische Staat vertegenwoordigen, hun respectieve plaatsvervangers en de raadgevende leden werden benoemd door de koning bij een in Ministerraad overlegd besluit. De leden die Synatom vertegenwoordigen en hun plaatsvervangers worden per brief aangeduid.

De samenstelling werd, sinds het eerste koninklijk besluit van 16 februari 2004 tot benoeming van de leden van het Opvolgingscomité, verschillende keren aangepast. Tijdens 2009 werden geen nieuwe leden per koninklijk besluit aangeduid. Wel werd een lid, dat de kernprovisievennootschap vertegenwoordigt, vervangen per brief van 27 februari 2009. De heer Walter Peeraer werd vervangen door de heer Chris De Groof, voordien plaatsvervangend lid. Als nieuw plaatsvervangend lid werd de heer André Sarens aangeduid. Tevens werd de afgevaardigde van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen de heer D. Emmery, vervangen door mevrouw B. Roger.

Door de wetwijziging van 25 april 2007 wordt de voorzitter van de Commissie ook per koninklijk besluit aangeduid. De heer Jean – Pierre Arnoldi werd per koninklijk besluit van 28 november 2008 aangeduid als voorzitter. Hij is ook voorzitter gebleven tijdens het jaar 2009.

De volgende personen maakten in 2009 deel uit van de Commissie voor nucleaire voorzieningen:

Naam	Organisatie
Effectieve leden	
De heer J.-P. Arnoldi De heer F. Possemiers De heer J.-P. Servais De heer A. Boon De heer L. Coene Mevrouw M.-P. Fauconnier De heer R. Leclère De heer R.-O. Leysens De heer W. Peeraer/ De heer C. De Groof ¹	Administrateur-generaal van de Thesaurie Voorzitter van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas Voorzitter van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen Voorzitter van de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole Vice-gouverneur van de Nationale Bank van België Directeur-generaal van de Algemene Directie Energie Afgevaardigd bestuurder van Synatom Bestuurder van Synatom Directeur-generaal van Electrabel/ Adjunct Directeur-generaal van Electrabel
Plaatsvervangende leden	
De heer J. Deboutte De heer K. Locquet De heer E. Van Horenbeeck De heer G. De Smet Mevrouw M. Lievens De heer Th. Van Rentergem De heer G. Cornelissen De heer J. Van Vyve De heer C. De Groof/De heer A. Sarens ²	Directeur bij het Agentschap van de Schuld Hoofdadviseur bij de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas Adviseur bij de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen Directeur-generaal bij de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole Afdelingshoofd bij de Nationale Bank van België Adviseur-generaal van de Algemene Directie Energie Financieel Directeur van Synatom Bestuurder van Synatom Adjunct Directeur-generaal van Electrabel/Directeur Belgische Netparticipaties bij Electrabel
Raadgevende leden	
De heer W. De Roovere De heer J.-P. Minon	Directeur-generaal van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle Directeur-generaal van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Spleijstoffen
Afgevaardigden	
De heer J. Michiels Mevrouw B. Roger ³	Expert bij het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle Interne auditor van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Spleijstoffen

¹ De heer W. Peeraer werd vervangen door de heer C. De Groof (brief van 27 februari 2009).

² De heer C. De Groof, werd als plaatsvervangend lid opgevolgd door de heer A. Sarens (brief van 27 februari 2009).

³ De heer D. Emmerly werd vanaf 1 januari 2009 vervangen door mevrouw B. Roger (brief van 4 december 2008).

2. Opdrachten

De wet van 11 april 2003, gewijzigd bij wet van 25 april 2007, bepaalt in zijn artikel 5 de opdrachten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen:

De Commissie voor nucleaire voorzieningen geeft advies, op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde overheden, omtrent:

- de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen, en evalueert periodiek de geschiktheid van deze methoden;
- het herzien van het maximale percentage van de fondsen die de tegenwaarde vormen van de desbetreffende provisies die de kernprovisievennootschap kan lenen aan kernexploitanten;
- de categorieën van activa waarin de kernprovisievennootschap het deel van deze fondsen, dat zij niet mag lenen aan kernexploitanten, investeert, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen controleert:

- de gegevens die de kernprovisievennootschap ter beschikking stelt omtrent de toereikendheid van de provisies;
- de correcte toepassing van de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen;
- de voorwaarden tegen dewelke de kernprovisievennootschap deze fondsen leent aan kernexploitanten, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd;
- de politiek van de kernexploitanten inzake voorrechten en hypotheek;
- de voorwaarden van de leningen die eventueel worden toegekend door de kernprovisievennootschap;
- de beschikbaarheid van de tegenwaarde van het bedrag van de in vorig punt bedoelde leningen, met inbegrip van de eventuele zekerheden, die door degenen die deze leningen hebben ontvangen, werden gesteld.

In 2005, heeft het Opmvolgingscomité per brief bepaald dat de nodige gegevens om deze controletaak te kunnen uitvoeren (in uitvoering van artikel 7, § 1, eerste gedachtestreepje) haar uiterlijk dienen te worden overgemaakt op het hetzelfde moment als het versturen van de uitnodiging voor de jaarlijkse algemene vergadering. De nodige gegevens werden tijdens het jaar 2009 door de kernprovisievennootschap aan de Commissie voor nucleaire voorzieningen verstuurd op 6 mei 2009.

3. Wettelijke aspecten

3.1. Wettelijke aspecten betreffende het jaarverslag

Het artikel 8, § 1 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de Commissie voor nucleaire voorzieningen elk jaar een verslag van zijn activiteiten voorlegt aan de minister die Energie in zijn bevoegdheid heeft. De minister maakt dit verslag over aan de federale wetgevende Kamers en hij ziet er op toe dat het verslag op passende wijze wordt bekendgemaakt.

Dit verslag wordt voorgelegd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen voor 1 oktober van het jaar dat volgt op het betrokken jaar en bevat de staat van zijn werkingskosten.

Het artikel 8, § 2 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat, de leden en het personeel van het secretariaat van de Commissie voor nucleaire voorzieningen gebonden zijn door het beroepsgeheim en dat zij de vertrouwelijke gegevens, die hun ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de Commissie voor nucleaire voorzieningen, aan niemand mogen bekendmaken. Het jaarverslag bevat dan ook geen vertrouwelijke informatie.

3.2. Andere wettelijke aspecten

De samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen werd in 2009 niet gewijzigd.

De wetwijziging van 25 april 2007 wijzigde de taken en het functioneren van de Commissie. De bestaande ontwerpen van koninklijk besluit ter uitvoering van de artikelen 9 en 10 van de wet van 11 april 2003 werden aangepast in 2008.

- Het huishoudelijk reglement werd eind 2008 door de leden goedgekeurd. Het koninklijk besluit werd aangenomen op 19 februari 2009 en werd gepubliceerd op 16 maart 2009.
- Het koninklijk besluit dat de modaliteiten en de werkingskosten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen bepaalt, werd aan de minister van Klimaat en Energie overgemaakt maar werd nog niet aangenomen.

De wet van 11 april 2003 werd eind 2009 met de programmawet van 23 december 2009, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 30 december 2009, gewijzigd.

De toevoegingen lieten de Belgische Staat toe in het kader van een openbare dienstverlening een repartitiebijdrage te vragen aan de kernexploitanten ten belope van 250 miljoen euro voor het jaar 2009. Deze wetwijziging droeg de kernprovisievennootschap op om dit bedrag voor te schieten en de individuele bijdragen terug te vorderen van de kernexploitanten of gelijkgestelden.

De programmawet van 23 december 2009 bepaalde ook dat er een "Fonds voor de bevordering en de ondersteuning van de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen" moest opgericht worden door de kernexploitanten en gelijkgestelden, onder de vorm van een coöperatieve vennootschap. Voor dit fonds werd voor het jaar 2009 een bijdrage van 250 miljoen euro gevraagd. Tevens werd de aanwezigheid van een regeringscommissaris voorzien. Deze artikelen wijzigden de wet van 11 april 2003 op zich niet.

4. Activiteiten

4.1. Vergaderingen

In 2009 is de Commissie voor nucleaire voorzieningen 7 maal samengekomen.

Datum	Type
16 januari 2009	Vergadering
18 februari 2009	Vergadering
12 mei 2009	Vergadering
13 juli 2009	Vergadering
7 september 2009	Vergadering
13 oktober 2009	Vergadering
11 december 2009	Vergadering

Tijdens de eerste vergaderingen werd er voornamelijk overlegd over de criteria voor de evaluatie van projecten en vennootschappen waaraan leningen mogen toegekend worden in het kader van de toekenning van 10 % van 25 % van de voorzieningen die niet kunnen geleend worden aan de kernexploitanten zoals voorzien in de wet van 25 april 2007. Over de criteria zelf werd overeenstemming bereikt in de vergadering van 18 februari 2009. Over het aandeel van deze 10 % binnen de voorzieningen en het te gebruiken intresttarief was er nog onenigheid onder de leden. Over deze punten werd aan de minister uitsluitend gevraagd. Vooraleer deze punten werden uitgeklaard kon niet worden overgegaan tot concrete uitvoering van artikel 14, §7 van de wet. De minister van Klimaat en Energie heeft per brief van 13 juli 2009 een antwoord verstrekt aan de Commissie. Tevens heeft de minister in deze brief aangegeven een voorkeur te geven aan het werken met publieke instellingen, zoals FRGE en Fedesco, voor de praktische uitvoering. Deze twee instellingen werden dan ook uitgenodigd op de vergadering van september om hun activiteiten en financieringsbehoeften toe te lichten. Ook andere instellingen die aan de leningsvoorwaarden voldoen kunnen eventueel fondsen ontlenen. De goedgekeurde criteria bevinden zich in bijlage aan dit verslag.

Andere punten die werden besproken tijdens de vergaderingen:

- een document over de mogelijke kostenvoordelen van het scenario ontmanteling in serie t.o.v. het scenario ontmanteling eenheid per eenheid (zie punt 4.2.);
- de repartitiebijdrage van 250 miljoen euro van de kernprovisievennootschap aan de Belgische Staat voor het jaar 2008;
- de bespreking van de jaarlijkse informatie van de kernprovisievennootschap;
- de verdeling van de 75 %-25 % van de voorzieningen en de activa die tegenover deze 25 % staan;
- de participatie van de kernprovisievennootschap in de Canadese uraniumproducent Powertech Uranium Corp.; enkelen hadden vragen bij deze participatie en het gebrek aan kennisgeving;

- het deel van de lening aan Elia die in september 2009 kwam te vervallen; ook hier hadden enkelen vragen over de omstandigheden hier rond;
- het gebruik van een kredietrating voor SPE en mogelijke alternatieve parameters voor de beoordeling van hun kredietwaardigheid; het gebrek aan communicatie over de verdere stappen heeft eveneens bij enkelen vragen opgeroepen;
- de goedkeuring van het jaarverslag 2008.

De controletaken van de Commissie voor nucleaire voorzieningen werden op een permanente wijze vervuld.

De vertegenwoordigers van Synatom hebben bevestigd dat de fusieoperatie tussen GDF en Suez geen enkele invloed heeft gehad op de beschikbaarheid van de middelen van Electrabel/Synatom in het kader van de wet van 11 april 2003.

4.2. Opvolging adviezen

In 2007 heeft de laatste driejaarlijkse evaluatie plaats gehad in uitvoering van artikel 12, § 4 van de wet van 11 april 2003. Het resultaat hiervan resulteerde in een advies en een aantal aanbevelingen die in het jaarverslag van 2007 werden toegelicht.

Voor wat betreft de aanbevelingen voor de methode van het aanleggen van voorzieningen voor de ontmanteling, werd tevens een plan van aanpak gevraagd. In dit plan van aanpak was voorzien dat tegen het einde van 2008 een document moest vorgelegd worden over de mogelijke kostenvoordelen van het scenario ontmanteling in serie t.o.v. het scenario ontmanteling eenheid per eenheid. Tijdens de vergadering van 16 januari 2009 is deze nota besproken.

5. Financiële aspecten

5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

Het artikel 9 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de werkingskosten, de kosten van de adviezen en de studies gevraagd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen, ten laste zijn van de kernprovisievenootschap. Deze laatste rekent ze door aan kernexploitanten en aan gelijkgestelde vennootschappen naar verhouding van hun aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen.

Het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 werd nog niet genomen. De praktische werking van de Commissie is daardoor nog niet vastgelegd. De financiële weerslag van de werking van de Commissie voor nucleaire voorzieningen kan dus nog niet worden weergegeven. Het ontwerp van koninklijk besluit werd aan de minister overgemaakt.

Het koninklijk besluit, ter uitvoering van artikel 9 van de wet van 11 april 2003 die het maximaal bedrag bepaalt, werd genomen op 1 mei 2006. Het maximaal bedrag werd vastgelegd op vijfhonderdduizend euro per jaar. De wetwijziging van 25 april 2007 heeft echter bepaald dat het maximaal bedrag jaarlijks, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, moet worden bepaald. Dit kan pas na de aanneming en publicatie van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten.

De kosten voor het eensluidend advies van de NIRAS alsook de zitpenningen zijn door het ontbreken van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten nog niet afgerekend. Wel werden de administratieve kosten van het vast secretariaat, onder de vorm van het salaris van een administratief assistent voor 2009, ten laste gelegd van de kernprovisievenootschap.

5.2. Evolutie van de voorzieningen

Voorzieningen 2003-2009

(afgerond in miljoen euro)

	31/12/2003	31/12/2004	31/12/2005	31/12/2006	31/12/2007
Voorzieningen ontmanteling	990	1.379	1.448	1.521	1.742
Voorzieningen Bestraalde Splijststoffen	2.606	2.655	2.855	3.012	3.163
TOTAAL	3.596	4.034	4.303	4.533	4.905
	31/12/2008	31/12/2009			
Voorzieningen ontmanteling	1.829	1.920			
Voorzieningen Bestraalde Splijststoffen	3.399	3.654			
TOTAAL	5.228	5.574			

6. Eindbeschouwing

2009 was voor de Commissie voor nucleaire voorzieningen nogal bewogen. Vooreerst was er voor de eerste maal sprake van een repartitiebijdrage die werd voorzien door de programmawet van eind 2008. Verder werden voor het uitwerken van de criteria voor de evaluatie van projecten en vennootschappen heel wat vergaderingen gehouden vooraleer men tot een akkoord kon komen. Deze nieuwe taken en uitdagingen zijn niet eenvoudig gebleken. Er moest namelijk een heel nieuw systeem worden opgezet waarbij met veel factoren moest rekening gehouden worden o.a. duidelijke criteria, geen discriminatie, geen staatsteun, de nodige zekerstelling voor het behoud van de voorzieningen, ... Uiteindelijk werd de knoop doorgemaakt en in 2010 zullen de eerste concrete aanvragen kunnen beantwoord worden. De voorkeur werd gegeven aan het werken met publieke instanties zoals o.a. het FRGE en Fedesco.

Bijlage:

Criteria voor de evaluatie van projecten en vennootschappen in het kader van de toekenning van 10 procent van 25 procent van de voorzieningen die niet kunnen geleend worden aan de kernexploitanten – wet van 25 april 2007.

De leningen worden toegekend mits naleving van een aantal criteria zoals:

1. Levensvatbaarheid van het project
2. Type van kredietnemer
3. Type van project
4. Type van financiering
5. Het aanvraagdossier van de lening

1. Levensvatbaarheid van het project

Projecten moeten voldoende rendabel zijn.

Genereren van positieve cash flows vanaf het eerste jaar van uitbating voldoende om de dekking van de schuld (kapitaal en intresten) te verzekeren.

2. Type van kredietnemer

Rechtspersonen uit één van de landen behorend tot de Europese Unie.

Ontwikkeling en beheer van het project door teams gelokaliseerd in één van de landen van de Europese Unie.

3. Type van projecten

De activiteiten sector wordt beperkt tot:

- Hernieuwbare energie
- Energiebesparingen

Teneinde de beslissingen ter zake te objectiveren, wordt voorgesteld om uitsluitend projecten te financieren waarvan het “groene” karakter erkend wordt door de Belgische Staat of de gewesten via de toekenning of de belofte tot toekenning van een vorm van staatssteun (subsidies, belastingverlaging, certificaten of premies) door deze autoriteiten.

Concrete projecten in de ontwikkelingsfase, in tegenstelling tot vage intenties vanwege de kredietnemer.

Gefinancierde activa: de lening moet uitsluitend dienen voor de financiering van materiële investeringen (installaties, gebouwen, ...).

Geografische lokalisatie: activa of een activiteit gelokaliseerd in België en onderworpen aan het Belgisch recht.

Minimum grootte van de financiering: 3 miljoen euro

Maximum grootte van de financiering: 10 miljoen euro

Maximum aandeel van elke financiering in de enveloppe van leningen aan verlaagd tarief: 20 %.

4. Type van financiering

Alleen schuld (geen investeringen in kapitaal).

Garanties inzake hoofdsom en intresten ten voordele van Synatom.

Senior schuld (ten minste pari passu met de andere schuldeisers).

Inzet van eigen middelen van minstens 1,5 miljoen euro per kredietnemer om een voldoende betrokkenheid van de projectontwikkelaars te verzekeren.

Verhouding D/E (na injectie van schuld en investering in de gefinancierde activa) van maximum 70/30.

Munt van de schuld: uitsluitend in euro.

Vervaldatum van de leningen: maximum 10 jaar om een zekere beschikbaarheid van de voorzieningen te garanderen.

5. Het aanvraagdossier

Het aanvraagdossier moet met name bevatten:

- informatie betreffende de rechtspersoon;
 - gedetailleerde beschrijving van het project;
 - informatie betreffende het business plan;
 - informatie over de kwaliteit van het management (van alle leden van de Raad van Bestuur en van het Directiecomité indien van toepassing) en het beheer van de maatschappij.
-